

2 Μαρτίου 2022

Οι παράγοντες της σωτηρίας του ανθρώπου

Ορθοδοξία / Θεολογία

Αλέξανδρος Χριστοδούλου, Θεολόγος

Για να επιτύχει τη σωτηρία του ο άνθρωπος χρειάζεται ελεύθερα να συνεργαστεί με τη θεία χάρη.

Η θεία χάρη είναι η λυτρωτική ενέργεια της φύσης του Θεού. Είναι δύναμη πραγματική, αΐδια και άκτιστη, που φανερώνεται στο πεδίο της λύτρωσης του κόσμου από τη φθορά της αμαρτίας και τον θάνατο. Πέμπεται σε όλους τους ανθρώπους από τον Θεό για να τους βοηθήσει ν' ανορθωθούν από την πτώση της αμαρτίας, να μετανοήσουν και να σώσουν την ψυχή τους. Είναι δε χάρισμα, δωρεά του Θεού στον άνθρωπο. Δεν χορηγείται επιλεκτικά σε ορισμένους που είναι άξιοι να τη δεχτούν, ενώ σε άλλους όχι. Και ο πιο καλός άνθρωπος, δεν μπορεί να έχει αξίωση στην αποστολή της θείας χάριτος. Κάτι τέτοιο σημαίνει υπερηφάνεια στην οποία αντιτάσσεται ο Θεός (Ιακ. 4,6).

Ο Θεός με τη χάρη του καλεί δίκαιους και αμαρτωλούς, να δεχτούν τα σωτήρια αποτελέσματα της φιλανθρωπίας και της αγάπης του. Αυτό το κάνει γιατί ελεύθερα το θέλει, μη αποβλέποντας στην όποια ηθική κατάσταση και ποιότητα της ζωής τους. Η χάρη είναι ελεύθερη και ανεξάρτητη δωρεά της θείας χρηστότητας, που δεν είναι δύναμη εκβιαστική και αναγκαστική. Ο άνθρωπος είναι ον λογικό και ελεύθερο και για να δεχθεί τη χάρη πρέπει να το θέλει. Έτσι εξηγείται γιατί χάνονται πολλοί στην ερημιά της αμαρτίας, όχι γιατί το θέλει ο Θεός, αλλά γιατί το θέλουν αυτοί.

Ο άνθρωπος δεν μπορεί να καταλάβει πώς λειτουργεί η χάρη και πώς ανταποκρίνεται σ' αυτήν ο ίδιος. Πώς άλλοι άνθρωποι δέχονται το σωτήριο κάλεσμα του Θεού και άλλοι αδιαφορούν και το απορρίπτουν; Πώς, ο ένας ληστής επάνω στο σταυρό συναντά τον Θεό κι ανοίγει πρώτος τον παράδεισο, ενώ ο άλλος ληστής αρνείται τον Θεό, χάνοντας την ψυχή του;

Όπως είναι γνωστό, ο Θεός είναι παντογνώστης. Γνωρίζει τα πάντα πριν ακόμα γίνουν. Όλα τα βλέπει, παρελθόν, παρόν και μέλλον, συγχρόνως και συνολικά, πριν ακόμη αυτά συμβούν. Ο Θεός δεν γνωρίζει μόνο ό,τι έκαναν οι άνθρωποι στο παρελθόν ή ό,τι κάνουν τώρα, αλλά και ό,τι πρόκειται να κάνουν στο μέλλον. Τίποτα δεν μπορεί να κρυφτεί απ' αυτόν. Η πρόγνωση όμως του Θεού δεν προορίζει ό,τι θα συμβεί. Οι ενέργειες των ανθρώπων δεν συμβαίνουν γιατί τις προβλέπει ο Θεός, αλλά επειδή πρόκειται να γίνουν από τον άνθρωπο, γι' αυτό τις προγνώνει ο Θεός. Ο απ. Παύλος είναι σαφής: «ους προέγνω... τούτους και προώρισεν»(Ρωμ.

8,29-30), λέει δηλαδή αυτούς, των οποίων προείδε την ηθική διαγωγή, τούτους και προόρισε είτε στη σωτηρία είτε στην απώλεια. Αυτός είναι ο σχετικός προορισμός της ορθόδοξης διδασκαλίας. Αιτία δηλ. της σωτηρίας ή καταδίκης είναι οι ελεύθερες ενέργειες του ανθρώπου που γίνονται μέσα στον χρόνο και τις προβλέπει ο Θεός.

Ο αιρεσιάρχης Καλβίνος πιστεύει στον απόλυτο προορισμό δηλ. ότι αιτία της σωτηρίας και της καταδίκης των ανθρώπων είναι η θέληση του Θεού.

Το μυστήριο πάντοτε παραμένει, πώς συμπλέκονται οι ελεύθερες ενέργειες του Θεού με τις ελεύθερες ενέργειες των ανθρώπων. Το ν' αποδίδουμε όμως την κακότητα της φύσης μας και τις αμαρτωλές μας ενέργειες στον πανάγαθο Θεό, είναι αληθινή βλασφημία κατά του ονόματός του. Το καλύτερο είναι να εμπιστευόμαστε τη σωτήρια χάρη και πρόνοια του Θεού και να ενεργούμε σύμφωνα με τον νόμο του.

<https://bit.ly/3ticMO9>